

Az öreg nem szerette a tévét*

Szabályos (computerized) videó-katalógus
TÁVIRÁNYÍTÓVAL

OCT0788 :: Bos-Nagymaros megszavazasa / Az OGY 1988-ban megszavazza az eromu beruhazast 06:05. (14")

OCT2388 :: 1956.okt.23. 88-as 'unnepe' / A 'Fekete Doboz' felvetele a rendorseg beavatkozasarol 09:09. (15")

JAN3089 :: Pozsgay-bejelentes / Pozsgay 'nepfelkeles'-nek minositi '56-ot, a pol. vezetok reakcioi A:03. (15")

F.FWD>>

Az ember az elejére tekeri a szalagot, de nem biztos, hogy ez az első kazetta... Egyáltalán, össze-vissza rengeteg kazetta hever itt halomba; úr isten! egy vagyon. Mondják, a kezdők szerelmesei a lehetőségnek, mindent felvesznek... mint bélyeget, cigarettás dobozt szenvedéllyel gyűjtik. Nincs megállás, azon a vacak 75 ohmos dróton ömlik a lakásba, hogy eltűnjön hirtelen és csak kusza emlékfoszlányok maradjanak. Nincs megállás, az ember fogja az ollót és vagdossa a napi betevő cikkeket, gyűlik a kazettán a 168 óra, és most már a tévé is megcsapolható, mondom: nincs megállás. De hát ez a történelem futószalagja... REC aztán PLAY, EJECT. Valahogy úgy érzed magad, mint Prometheus, megloptad az isteneket... 180 perces konzerv, REC aztán PLAY, EJECT

PLAY>

---

* Az írásban szereplő nevek, adatok nem a képzelet szülöttei, valóságos tényekkel való egyezésük sem a képzelet műve, viszont az a rend, ahogy egymás mellé kerültek... nos lehet, hogy az manipuláció.

FEB1189 :: MSZMP KB határozat (pluralizmus) /Az MSZMP KB határozata a többpartrendszer elvi bevezetéséről 01:04. (6')

FEB1289 :: Afganisztan foladása /A szovjet csapatok helyzete megrendül Afganisztanban 01:03. (10')

FEB1289 :: Grosz K. a többpartrendszerrel /Grosz Karoly az MSZMP főtárgya a partpluralizmus lehetőségeiről 01:01. (34')

|>SLOW

Az Öreg nem szerette a tévét. Pedig szerethette volna. A dolog vele együtt indult. A lökés- és lengéscsillapítás nagy éveiben nem vette talán észre, hogy 'új' korszak kezdődött? Nem tudhatta (még hat év volt hátra MacLuhénig...), hogy a Szputnyik fellövése, vagy az a tény, hogy az USA-ban kb. ettől az évtől többen élnek már információ előállításból, feldolgozásból és fogyasztásból, mint a pusztaság termelésből, szóval nem tudhatta, hogy 'megkezdődött a Gutenberg-galaxis lassú haladása'. Vagy nem ült fel az új divatnak? Egyszerűen elkerülték egymást: a nagy divat, az új folklór; tévécsatornák, kereskedelmi adások, független hírműsor, információs rendszerek, tele- és tömegkommunikáció, mindez nagyon amerikainak tűnhetett.

PAUSE||

MAR1589 :: Marcius 15. / Az első ellenzéki-szabad nemzeti ünnep / munkaszüneti nap / ellenzéki program (12 pont) 02:06. (87')

APR2989 :: Ellenzéki kerekasztal / Az EK programja az átalakulásra 03:03. (25')

MAY0789 :: Kádár levele a KB-hoz/Kádár János levele az MSZMP KB-hoz lemondásakor 03:10. (4')

<<REW

Mondják, az Öreg rettegett a lehetőségtől, hogy az új médium hová emelhetné őt, micsoda kultusz, minő magaslataiba; lassanként aztán elrettentő példák is felbukkanhattak... Talán elképzelni sem tudta, hogy információs és kommunikációs agresszorok rogyantják meg egyszer a Birodalom agyaglabáit. Mi sem igazán hittük, hogy ez velünk megtörténhet, pedig olvastuk, hogy az NBC vagy hasonló nevű üzemekben hogy készül egy amerikai elnök, nem ismertük a bűvös szót sem, hogy image. Mi nem hallottuk Norma Jean alias M. M. hogyan búgja az elnök s még néhány millió amerikai fülébe, hogy Happy birthday to you! Happy birthday to you! Happy birthday Mr President... Mi nem láttuk, hogy a büszke s beavatott arcok...

Vagy másik arcok, a kicsi, kerek képernyők előtt, talán még átszellemültebben hallgatják, nézik: I have a dream... És ugyanezek a szemek híradók és magazinok tömkelegében láthatják halálukat; milliószor előre-hátra megy a szalag: ...a tankönyvraktárnál kanyarodik a kocsi, s ott a kicsiny domb mögött... — mondja el aznap ötvenedszer az ismert kommentátor.

JUN0289 :: Nagy Imréről az OGY / Az Országgyűlés határozata Nagy Imre rehabilitálásáról 05:02. (4')

JUN0589 :: Kínai események / Legyilkolják a 'Mennyei Beke tere' a kínai diákokat jun.3-an 05:06. (8')

JUN0989 :: Nagy Imre jogi rehabilitációja / A Legfelsőbb Bírószág állás-foglalása ill. a Legfőbb Ügyész helyettese 05:07. (3')

>PLAY

Nem tudom, velünk mikor kezdődött, hogy történelemnek hittük a műsort. Talán két Ki mit tud? között, a vietnami háborúval? Mert nem elég a program, a műsor, hanem rengeteg néző is kell, az egyazon pillanat, hogy ugyanazt a dózist kapja mindenki. Másnapra a kép, az élmény közösen idézhető emblémaként tudatosul. Elég egy hívó szó, egy mozdulat, s minden fejben indul a szalag, előre-hátra, állókép.

SEARCH>>>

JUN1389 :: Nemzeti kerekasztal I. / A tárgyalások első nyilvános fordulója a parlamentből b: 02. (36')

JUN1489 :: Király Béla a Temetés előtt / Király B. nyilatkozik a bekes kegyeletadásról, a közmegegyezésről 05:12. (13')

JUN1689 :: Nagy Imre és Tszai temetése 1. / A Temetés előtti este tüntetés, a Hosok Tere du. 1/2 2-ig 05:13. (103')

JUN1689 :: Nagy Imre és Tszai temetése 2. / Végtesztesség és bucsúbeszéd, sirbatétel Rakoskeresztúron 06:01. (150')

STOP||

Innentől már mindegy is, hogy mi a **valódi**, ez lesz az **igaz**, az emblemátikusan visszaidézhető kép, jelenetsor. Mint metaforáló állatok, képekben rögzül a lényeg, vizuális lenyomat őrzí a gondolatot. Ki tudja már, hogyan s mi történt **pontosan** a Mennyei Béke Terén, de a műanyag táskás vékony fehéringes pasas, szemben a T-72-esekkel, az **híven** őrzí a diákjelszavakat. Nem megírta 1848 márciusában Pulszky, hogy uraim

itt nem lehet forradalmat csinálni, itt nincs kit megdönteni... mégis ott az embléma: a Múzeum-kert, zuhog az eső, ezernyi esernyő... Aztán még sulykolódnak is a képek: '56-os és 89-es teherautó robog, a szél feszíti a lyukas trikolt... Hát miért ne érezhettük volna, hogy történik a történelem. Temesvárról fojtott telefonhang, hogy jól vagyunk, a Szeku most nincs sehol, de át kell kapcsolni az RTL-re, mert most nyitják meg a Brandenburgi kaput... ki is van világítva rendesen, alig várják a történelemcsinálók, hogy kezdődjék az adás, és alig a 'Kapcsolás' után, tényleg megnyílik, s majd a két film között a Check-Point Charlie-t is kiemelik. Igaza lenne hát MacLuhennek, hogy az egész holdraszállás lényege az, hogy lehetett élőben közvetíteni; TV-műsor volt s nem űrhajózási esemény...

>PLAY

JUL1189 :: Bush elnök Magyarországon / Az USA-elnök magyarországi programja 07:01. (60')

JUL1489 :: Kádár János temetése / Nagy tömegek bucsuztatják Kádárt / beszédek 07:02. (22')

JUL2489 :: Lengyel választások / Az első (fel)szabad választások Kelet-Europában 07:05. (11')

JUL2489 :: Tókes László 'megszólal' / A temesvári lelkes első szereplése az MTV-ben 07:04. (20')

PAUSE|

Vajon mikor lett fontosabb a hasonlító, mint a hasonlított, vajon mikortól vált fontosabbá a kommunikációs embléma, mint a valóság? Mátyás még nem Bonfini kedvéért építette át Visegrádot, de ugyanő a kommunikációnak pózol antik fejdísszel, megfelelően a róla szóló emblémának. A kép lassan uralkodik el, lényeggé majd valósággá válik, amihez képest más valóságok csak silány eredetként jöhetnek számításba.

<<REW

OCT0689 :: MSZMP XIV. kongresszusa / Az állampárt felbomlása, az MSZP megalakulása, nemzeti-nemzetközi visszhang 08:04. (245')

OCT2089 :: MDF II. kongresszus / A Magyar Demokrata Fórum második országos kongresszusáról 09:02. (20')

OCT2189 :: NDK őszi válsága - fal-sztori / Kelet-Németország válsága érlelődik, a berlini fal 'esete' 09:03. (11')

OCT2289 :: Nemeth Miklós október 23. előtt / A miniszterelnök TV-

szozata a bekés megemlekezés jegyében (1956. okt.23.) 09:04. (7')

OCT2389 :: 1956.okt.23. első megünneplese/Unnapi szonoklatok, felvonulás, tüntetés 09:07. (57')

OCT2389 :: Köztársaság kikiáltása / A Magyar Köztársaság kikiáltása délen a Parlament erkélyéről (Szűros M.) 09:06. (15')

OCT2489 :: Prága - Jakes leváltása / Milos Jakestől igyekszik megszabadulni a CSKP KB a tüntetések elfojtatásában játszott szerepe miatt 10:06. (9')

|>SLOW

A zseniális John L. Austin megfigyelése, hogy vannak esetek, mikor a mondat kimondása (természetesen a megfelelő körülmények között) nem **leírása** annak, hogy mi mondható arról, amit akkor teszek, amikor ezt mondom ki, nem is annak leszögezése, hogy csinálom, hanem maga a **csinálás....** Ha más nem, hát Kelet-Európa televíziói megmutatták, hogy a kommunikációban is létezik austin értelemben vett **performatív mondat**.

PAUSE|

OCT2689 :: Nepszavazás '89 / Nepszavazás a négy igen győzelmevel 10:07. (57')

OCT2889 :: Prágai tüntetések / A 'nagy tüntetés' - Havel-Dubcek együttes fellepése 09:11. (27')

OCT2889 :: SZDSZ Kongresszus / A Szabad Demokraták Szövetségének első partkongresszusa/programja 09:10. (95')

OCT2989 :: Románia - RKP XIV. kongresszus / Ceaucescut megerosítik, a külföld gyanakszik a 'szilárd' belpol. helyzetben 10:09. (15')

>PLAY

A legőszibb kommunikációs rítussal szóltak, hogy legyen, s lett. Teremtő szóvá vált a levitézlett bemondó hangja, az évekig a Conducator hozsannázására ráállt 4-es stúdióból vezették, mozgatták s manipulálták a tömegeket. Úristen — mondta Vilem Flusser — mi lett volna, ha ezt Amerikában csinálják, az ottani technikával és lehetőségekkel.

SEARCH>>>

NOV0889 :: NDK tüntetések / Az NDK nagyvárosaiban tüntetések a diktatúra ellen 09:13. (3')

NOV1089 :: Berliini fal, Kelet-Europa / Kelet-Europa megrendul, a berliini fal 'ledol' g: 04. (18')

NOV1889 :: Pragai - szofiai tuntutések / A kelet-europai foldindulas kiterjedese 10:01. (26')

NOV1889 :: Pragai tuntutés / Az utolso kemeny beavatkozás Pragaban h: 03. (5')

NOV2089 :: Tokes Laszlo / A temesvari lelkesz segelykerese 10:02. (5')

|>SLOW

És egyáltalán mi lett a történelemmel? Hagyományosan elhúzódoó aktusok sorozata szinte összeolvadt. Az események, azok bemutatása, feldolgozása, az emberekkel való tényleges és interpretatív közlése, majd mindezek hatása... mely szokott perspektívánk szerint éveket, évtizedeket vesz igénybe, itt az idő nagyon összezsugorodott. Vagy ez a zanzásított történetstőmeg nem a valódi történelem? Lehet, hogy ez csak a tömegkommunikáció története? De ha ezek a képek, benyomások maradnak meg, ki lehet-e cserélni valaha hagyományos történelemre? Mi történt? a hajnali rádió szétkürtölte az országban, hogy '56 népfelkelés volt, vagy az történt igazából, hogy a KB a PB, tudj'isten mikor, döntött erről? Melyik valójában a történelem collingwoodi értelemben vett belső és külső oldala? Melyik tehát a lényegi mozzanat? És mi lesz velünk, ha bátor férfiak rekonstruálják is a múltat, a történelem belső oldalát, de az emblémát recipiálja tovább a valóság, mely megint csak történelemmé válik. Immár hamissá?

>PLAY

DEC1789 :: Romaniiai tuntutések kezdete / Tuntutések Tokes L. kitelepítése miatt Temesvarott 10:11. (8')

DEC1789 :: Temesvari tuntutés / Elso hírek es elmenybeszamolok a temesvari megmozdulasokrol Tokes L. korul 11:01. (18')

DEC2089 :: Temesvari felkeles / Kapcsolat telefonon a bekerített varossal, beszamolok 11:02. (48')

DEC2189 :: Brandenburgi kapu megnyitasa / Az NDK-NSZK megosztotsaganak szimbolumat megnyitjak/RTL-nemet 11:03. (4')

DEC2289 :: Roman forradalom (rov.) / Ceaucescu bukasarol e : 03. (24')

DEC2289 :: Roman forradalom / A romaniiai felkeles napjainak kronikaja tobb TV-csatorna adasabol 11:04. (290')

<<REW

Március 15-én, még 1989-ben történt az aggasztó eset, felhívták az amatőr videósokat, hogy az aznapi, a felvonulótüntető fővárosban felvett kazettáikat bemutathatják egyik moziban. Késő éjszakáig kazetta be, kazetta ki, több készüléken párhuzamosan 'folyt a közvetítés', felvételtől. Voltak események, ahonnan 8-10 kazetta is beérkezett, ijesztően figyelemztetve a lehetséges emblémák sokaságára. A valóság-szeletek keveredtek, ugyanazon képen itt a pfúj, ott az éljen az erősebb. Hát több Szabadság-téren is volt tüntetés? — kérdezhetette volna valaki. Hány valóság, hány metaforája keveredik itt? Miért a TV adása lesz csak embléma? S akik ott voltak? Ezrek? — Ez csalás, mondhatná valaki. Nem ez történt, legalábbis nem így nézett ki, mondja egy másik, összekacsintva egy objektívval. **De így nézett ki, csak nem ez történt** — nyugtatják meg..., s egyre inkább azt a felvételt figyelik, melyen valaki végig egy video-kamerás srácot filmezett, a tömegben.

|>SLOW

MAR1290 :: Szovjet csapatkivonások / Az oroszok megkezdik a kivonulást 13:02. (2')

MAR1490 :: Országgyűlés bucsuja / Az 1985-os OGY lemond, az Alkotmánybíróság első ülése és ítélete (kamatado) 13:03. (8')

MAR1590 :: Roman nacionalizmus elődeje / Roman sovinizmus és Tokes L. látogatása az USA-ban 13:05. (45')

MAR1890 :: NDK-valasztások / Az első szabad választás az NDK-ban (CDU győzelemmel) 13:04. (40')

MAR2190 :: Marosvásárhelyi pogrom / Veres tragédia Mvasarhelyen 13:06. (15')

MAR2290 :: Marosvásárhelyi események / A román támadás a magyarok ellen 13:07. (8')

MAR2290 :: Választások előtt / 12. rész / 12. részvezető a választások előtt 13:08. (18')

MAR2590 :: Választás I. / A választás első fordulója 13:09. (185')

>PLAY

Lassan megszokjuk, hogy mindenünk elfogy, kevés az energia, kevés az élelem, az ózon, az erdők... de ez, a **dolog** megállíthatatlanul sokasodik, és 75 ohmos kábeleken ömlik... még sohasem fordult elő velünk, hogy ennyire bővében lennénk **valaminek**.

MAY2390 :: Antall kormány eskuje / Az OGY előtti unnepelyes esku
14:06. (17')

JUN0790 :: Roman belpolitikai valsag / Bukaresti tuntetes leverese,
Tokes L. nyilatkozata a '2 forradalomrol' 14:09. (7')

JUL0190 :: Nemet-nemet valutaunio / A DM bevezetese az NDK-
ban 14:11. (4')

JUL0890 :: Albaniai helyzet / Politikai mozgalmak kezdetei, elso
menekult-hullam 14:12. (14')

JUL2990 :: Nepszavazas II. / Sikertelen nepszavazas a koztarsasagi
elnok megvalasztasanak modjarol 14:13. (22')

PAUSE|

Számolom, hány éve lett volna az Öregnek... lehet, hogy az
egészet nem vette volna észre, lehet, hogy... hogy a tévét
nem szerető Öreg képét is a tévé... Persze ezt Ő úgysem
tudta volna meg. Honnan? Mondom, az Öreg nem szerette a
tévét.

AUG0890 :: Goncz Arpad megvalasztasa / Goncz Arpadot meg-
valasztja a parlament koztarsasagi elnoknek 14:14. (14')

AUG0890 :: Kuwaiti invazio / Irak megtamadja es bekebelezi Ku-
waitot. 14:14. (24')

SEP1290 :: Jeszenszky-affer / A kulugyminiszter kijelentesei kivo-
nulasra kesztetik az ellenzeket. 15:02. (56')

SEP1890 :: Lakitelek evforduloja / A lakiteleki talalkozo evforduloja
az egykori resztvevokkal. 15:03. (50')

OCT0290 :: Nemet egyseg / Az NDK es NSZK kozjogi egyesitese.
15:05. (30')

OCT1490 :: Helyhatosagi valasztasok II. / A liberalis ellenzek gyo-
zelme, alacsony reszvetel (masodik fordulo). 15:06. (83')

OCT2690 :: Benzinhaboru I. / A benzinaremeles kovetkezteben
kialakult taxisblokad. 15:08. (43')

OCT2890 :: Benzinhaboru II. / A benzinaremeles kovetkezteben
kialakult taxisblokad es a targyalasok. 16:01. (158')

NOV0990 :: Pozsgay kilep az MSZP-bol / P.I. politikai nyilatkozatban
okolja meg kilepeset. 16:03. (5')

-

-

-

<<REW STOP EJECT